

Аммо мингача келтирилган қазилари, ўзбекистон Коммунистик партияси раҳбари, раҳбарлик қилиб келган Халқнинг ёрдами — хўжалиқчиларни бундан ўйин ҳам муштаҳаблаш маънасида энг муҳим вазифалари сирасига қўйилган. Демак, аҳолининг шахсий ёрдамчи хўжалиқларини кенгайтириш яна муҳим эътиборлидир. Аммо — ёрларнинг ҳаммасини қўлга бўлиб бериш керак, ҳар маънони билдирмайди. Аммо мавжуд ер майдонларини оқилона фойдаланиш тазоо этиди.

Ш. ҲАҲЗАЕВ,
Ўзбекистон ССЖ Фанлар
академияси академиги

тадан 400 миң гектарга камайдилар. Ўзбекистон Компартияси Харакат дастури йўлисида шахсий ердамчи хўжаликлари бундан ўён ҳам мустақамлаш маъналарини энг мумкин вафаларини сирасига кийитилган. Демак, аҳоининг шахсий ердамчи хўжаликларини кеңайтириш яна муҳим эътирилади. АММО ердамчи хўжалиқини ҳаммасини оғайна бўлиб берди. Келгиле маъна билдирмади. Шунинг мавқуд ер майдонидан оқилонга фойдаланишга тазоно этиди.

Ш. ҲУЗАЕВ,
Ўзбекистон ССЖ Қарар
ақаласияси ақаласияси

• Сўз—тажрибакорларга

ДЕҲҚОННИНГ ЎЗИГА ҲАВОЛА

Менимча, эркин, ижодий ишлаган одам сикдикдидан яйраб меҳнат қилади. Пировад-натига ҳам, албатта, меҳнатга қандай муносабатда бўлишга боғлиқ. Келинг, яхши, бу хусусда ҳужагимиз фаолиятига бир назар таштайлик. Яқин йилларга ҳужагимизда паста экиладиган майдон 1200 ҳатто 1350 гектарни ташкил қиларди. Аммо шунча ерга пахта экиб, олган фойдаси бирор - марта 600—700 минг сўмдан ошарган. Бу йил эса 707 кентардан ортиқ деҳқончилик эдик. Пахтанинг ўзидан 5 миллион сўмдан зиёд фойда олиш кўзда тулмоқда.

из йил бошидан деҳқарга нафақат қандай ш, балки ерга қандай экиш борасида ҳам тўла мустақиллик бердик. Ҳужалик раҳбарлари колхозчиларнинг яхши ишлаб, яхши дам олишлари учун шарт-шароит яратиб ва бошқа ижтимоий-маиший муаммоларни ҳал қилиш билан шуғулланишди. Деҳқонлар эса ўз ишлари билан банд бўлишди. Натига кутитганидан азеда бўлди. Йиллик план 25 кунда бажарилиди. Эрта баҳорда 300 гектардан ортиқ экин майдони одамларга томорча ва бошқа экинлар экиш учун ажратилганди.

Ҳужалигимизда эрта баҳордан оқ меҳнаткашлар учун етарли шароит яратилган кўл келди. Хар бир бригадига ўз дала шийони олдидан икки гектардан ер, дамчи ҳужалик учун қорамол ҳамда 20—30 тадан кўй берилди. Деҳқонлар ўзлари учун озиқ-овқат маҳсулотлари етиштиришди, сўт-катик, кўйларни боқиб, мунтаза тўшт билан таъминландилар.

Биз далада ишлаган бир хотин-қизга йил охирида бир ойлик маоши миқдорда мукофот беришга ахд қилдик.

Ҳужалигимизда пахта билан бирга бошқа соҳаларни ривожлантиришга ҳам эътибор берилмиш. Айниқса, меҳнатга лаёқатли кишиларни, уйда ўтириб қолган аёлларни фойдала меҳнатга жалб қилиш борасида талай ишларни амалга оширдик. Айни пайтда ҳужалигимизда 23 турда маҳсулот чиқарилган 75 га яқин хар ҳил пех ва турли қорхоналар филиаллари ишлаб турибди. Атлас тўқиш, консерва, қандолатчилик, дурдзорлик, касаначилик каби кичик-кичик цехлар шулар жумласидандир. Бу тадбирлар колхозимиз ҳудудида истиқомат қиладиган 25 минг аҳолининг бироз бўлса-да, иш билан таъминлаш имконини берди. Ҳозирги кунда ушбу цех ва филиалларда 400 дан ортиқ одам ишламоқда. Уларнинг асосий қисмини хотин-қизлар ташкил қилади. Бу ерда ишлаётганларнинг ўртача маоши ойна 250—300 сўмдан бўлмоқда. Буларнинг ҳаммаси меҳнаткашларнинг

Қишлоқ аёллари... Бугун кўнгилларингиз бироз таскин топган, ҳаловатли дамларингизда беҳаловат, қувончлар ортидаги машаққатли кунларингиз кўз олдимизга келади...

ФАРҒОНА вилояти пахтакорлари билан учрашганимизда айни отга қамчи босилган сентябрь палласи эди. Илгаригидек ноҳия партия кўмиталаридан ҳужаликларга вакиллар беришди. Негаки ўша кунни Абдураим ака Жумаев бошлиқ бригада ноҳияда биринчи бўлиб пахта планини бажарган эди. Фидойиликни қарангки, бригада аъзоларининг ҳаммаси теримда эдилар.

Теримчи Тўхтахонов Тўраевнинг айтганлари эсимда: — Дала тўла пахта бўлгандан кейин ётиб уйкунг ҳам келмас экан. Вақт ганимат. Пахтани йиғиб-териб олайлик, кейин байрам қочмас...

Сизнинг тасвирингиз билан «Коммунизм» жамоа ҳужалиги пахтакорлари ҳузурига борганимда, бунга яна бир бор ишонч ҳосил қилдим. Бепоя пахтазор, узоқ-узоқлардан алангадек ловиллаб кўринаётган кўн, зангори, қизил дуррачали аёллар... Уларнинг сиз каби офтобда қорайган, меҳнатда тобланган иссиқ чехралари... Қишлоқнинг ўзига хос манзараси бу: партия, совет ҳодиминин, оддий теримчи еки ўқитувчи, шифокори, зарбдор дамларда қиёфалари ҳам, меҳнатга муносабатлари ҳам ҳамоҳанг бўлиб кетди. Мана шу оддий, далабадасиз, аммо заҳматли кунлар замирида қаҳрамонлик, келажак яширингани эса кейинроқ билинади...

Сизнинг вилоятингиз водийда биринчи бўлиб пахта тайёрлаш йиллик режасини мудатидан илгари бажарди. Ватан омборига режа бажарилган октябрь ойининг биринчи ўн кунлигидаёқ 457 минг тоннадан зиёд қимматбаҳо саноат хом ашёси етказиб бердингиз. Хар гектар майдондан қарий 30 центнердан ҳосил йиғиштириб олдингиз. Яппи хом ашёнинг 90 фоизи юқори навларга сотилди.

Ушанда сизларни соҳлари чамбарак, эгилларидан атлас, товар кўйлақлар, ўйнаб-кулиб, пахта териб, шинам шийпонларда радио эшитиб, рўзномалар ўқиб, дам олиб ўтирибдилар. деб тасвирласак ёлгон гапирган бўлармик. Ваҳолонки сиз шунга жуда-жуда муҳтожсиз. Лоақал, ўша кунни бунга маънавий ҳақингиз бор эди. Кир ювиб, уй-жойларингизга бир...

Дала шийпониданги мавсумий боғча тарбиячиси Ҳамид Раҳимов ҳақида ҳам илқ сўзлар эшитдим. — Кўриб турибсиз, Ҳамидхон 22 боланинг энагаси. Бунга қарангки, болалари ухлаганда шийпондаги хирмонга қиқиб, ҳеч бўлмаганда пахтани ёйишворди, — дейди бригадир Абдураим ака Жумаев мамун. — Ошпазини ҳам, боғча опанини ҳам ўз ишлари охиб-тошиб ётса-ку, яна... Бундай одамларнинг садагаси кетсангиз арзийди.

Абдураим амаки яхши гапни кўймайди. Бригадаси аъзолари эса ишнинг жонини киритишди. Бунинг иккинчи жиҳати моддий манфаатдорлик, албатта. Пахтанинг терим ҳақи оши...

ши билан пахтакорнинг ишга муносабати ҳам ўзгарди. Йиллар давомида ёрдамчиси «кун кечиролмаган» пахтакор бугун теримда фақат ўз кучига ишонаётди.

— Боғчаларимиз ҳеч вақт бунчалик гавжум бўлмаган, — дейди бригадир шийпондаги мавсумий боғчага ишора қилиб.

Дарҳақиқат, болалар боғчасига айлантирилган ички ташқили шийпон хонаки беланчаларга тўлиб кетган. Ичкарида қалашиб ётган қаравотчалар эса бўм-бўш.

— Болаларни ухлатишда беланчака етадигани йўқ, — дейди энага. Бир йўла уч-тўрт беланчани тебатиб, икки оғиз алла айтишим билан болакайлар ширин уйкуга кетишади...

Таниш манзаралар. Мавсумий боғчаларда қаравот...

тисно). Бунга қарангки, Совет давлати энг оғир кунларида хотин-қизлар турмушини енгиллатадиган қарор чиқарган.

Ха, хар қандай шароитда ҳам хотин-қизлар меҳнатини қадрлашимиз керак, деб ўйлаймиз. Бу бизнинг, сизнинг, ҳамма-ҳаммамизнинг дардимиз, оғриқларимиз — қандай қилсак яхши ишаймиз? Қандай қилсак онга ҳам, болага ҳам яхши бўлади, Ўзтиборхон?!

Бу муаммо айтиш шу кунги қишлоқ оқшомларига мавзу бўлади, хотин-қизлар кенгашларининг курашчан аъзоларига дастур бўлади, деб ўйлаймиз.

...Ленинград ноҳияси Энгельс номи жамоа ҳужалиги партия ташкилоти котиби Расулжон Ғофуровнинг кайфияти чоғ эди. Бунинг боиси — унинг қўлида ҳужалик вилоятда биринчи бўлиб пахта планини бажарганлиги ҳақидаги рапорт бор эди. Ўша кунёқ бу хушхабар ҳаммаёққа ёйилди. У бу муваффақият омиллари ҳақида тўлиб-тошиб гапириб берди. Илгор механизаторлар, теримчиларни номма-ном санади. — Хотин-қизларнинг ёрдами ҳақида сўзлаётим, тўлқинланиб кетди:

— Биласизми, — деди у жимлайиб, — ишнинг оғир хотин-қизлар зиммасида. Теримчиларнинг ярмидан кўпини улар ташкил этишди. Чигит экиб, уни воёга етказиб, йиғиб-териб олишдаги бирон жараён йўқми, уларнинг иштирокисиз амалга оширилса...

Партокот котиби илгор теримчилардан Комилахон Ғофурова, Тиллахон Отажон, Қумирхон Зарипова, Одинахон Дадажонова, Сабохон Содиковларнинг номини алоҳида меҳр билан тилга олди. Фаридахон Ботирбеова келганда эса лочинда, дея сифат берди. Унинг фахрланганча бор экан. Хотин-қизлар иш фаолияти билан қийиндан танишганимизда бунга яна бир бор ишонч ҳосил қилдим.

— Фарзандларимиз бетиб бўлишса, ишларимиз юришмай қолса, чекка-чеккадан ҳамдардлик билдиришди, — дейишди улар бир овоздан. — Бизга ҳамдардлик эмас, ёрдам керак. Ёрдамни эса четдан кутиб ўтирмаймиз. Ўзимиз фаолият кўрсатамиз.

Жамоа хотин-қизлари йўқдан бор қилишга, ўзларига ўзлари шароит, имконият яратишга одатланиб қолишган чоғи, бунга мисоллар ҳам келтиришди.

Масалан, Фаридахоннинг ташаббуси билан мавсумий дала боғчалари, яслиларидан икки мартадан иссиқ овқат тайёрлаш йўлга қўйилди. Бригада ёрдамчи ҳужаликларда етиштирилаётган кўнақлар, боғ-роғлардаги мева-чеваларни узиб, шу заҳотиёқ болаларга тамадди қилишга тарқатилди.

— Жонимиз кириб қолди, — дейишди яна бир овоздан аёллар хурсандчиликларини

яширолмай. — Илгарилари болаларимизга озиқ-овқат ноҳия марказидан келтирилари. Иссиқ кунда сут маҳсулотлари анииб, сифати бузиларди. Уни истетмоқ қилган болаларимизнинг боши касалдан чиқмасди. Бунга қарангки, бу йил биронта бола «йх» демади...

• Қишлоқ аёллари

ТИНМАГАН ЖОНЛАРИМ, МАЛОҲАТЛАРИМ

Бригада ошпази Қароматхон Жумаевнинг қўйиб-пишиб сизларга таом пилириб-едиргани етмагандек теримдаги фидойиликни ҳам бир дафтар эди. У тушганда кўли ширин ошлаб, тушдан кейин эса илгор теримчи бўлиб ном таратибди. Ҳидабадасиз, аммо заҳматли кунлар замирида қаҳрамонлик, келажак яширингани эса кейинроқ билинади...

Сизнинг вилоятингиз водийда биринчи бўлиб пахта тайёрлаш йиллик режасини мудатидан илгари бажарди. Ватан омборига режа бажарилган октябрь ойининг биринчи ўн кунлигидаёқ 457 минг тоннадан зиёд қимматбаҳо саноат хом ашёси етказиб бердингиз. Хар гектар майдондан қарий 30 центнердан ҳосил йиғиштириб олдингиз. Яппи хом ашёнинг 90 фоизи юқори навларга сотилди.

Ушанда сизларни соҳлари чамбарак, эгилларидан атлас, товар кўйлақлар, ўйнаб-кулиб, пахта териб, шинам шийпонларда радио эшитиб, рўзномалар ўқиб, дам олиб ўтирибдилар. деб тасвирласак ёлгон гапирган бўлармик. Ваҳолонки сиз шунга жуда-жуда муҳтожсиз. Лоақал, ўша кунни бунга маънавий ҳақингиз бор эди. Кир ювиб, уй-жойларингизга бир...

Дала шийпониданги мавсумий боғча тарбиячиси Ҳамид Раҳимов ҳақида ҳам илқ сўзлар эшитдим. — Кўриб турибсиз, Ҳамидхон 22 боланинг энагаси. Бунга қарангки, болалари ухлаганда шийпондаги хирмонга қиқиб, ҳеч бўлмаганда пахтани ёйишворди, — дейди бригадир Абдураим ака Жумаев мамун. — Ошпазини ҳам, боғча опанини ҳам ўз ишлари охиб-тошиб ётса-ку, яна... Бундай одамларнинг садагаси кетсангиз арзийди.

Абдураим амаки яхши гапни кўймайди. Бригадаси аъзолари эса ишнинг жонини киритишди. Бунинг иккинчи жиҳати моддий манфаатдорлик, албатта. Пахтанинг терим ҳақи оши...

кирза этиги, чит кўйлаги ўрнига атлас кўйлақ, ким-ҳол нимча кийдириб суратга тушираимиз...

Теримчилар ўн кунлик якунида 150—180 сўм ишлаётганликларини мамуният билан қайд этаётганлари рости. Бунга агар яқин ўтмишдаги колхозчининг ойлик маоши 40—50 сўмга тўғри келишига қиёс қилсак, бир қадар олға силжисдек кўринади. Лекин нарх-наво кини билар-билмас ошганлигини ҳисобга олсак, бу ҳали ҳеч гап эмас. Теримчининг меҳнат ҳақи, «оқ олтин»имизнинг қиймати буғунгидан анча юқори туради. Негаки, бу қийматда биз пахтакорнинг, худдан бор қилишга, ўзларига ўзлари шароит, имконият яратишга одатланиб қолишган чоғи, бунга мисоллар ҳам келтиришди.

Масалан, Фаридахоннинг ташаббуси билан мавсумий дала боғчалари, яслиларидан икки мартадан иссиқ овқат тайёрлаш йўлга қўйилди. Бригада ёрдамчи ҳужаликларда етиштирилаётган кўнақлар, боғ-роғлардаги мева-чеваларни узиб, шу заҳотиёқ болаларга тамадди қилишга тарқатилди.

— Жонимиз кириб қолди, — дейишди яна бир овоздан аёллар хурсандчиликларини

Янги йил ҳосили, янги йил ютуқларига ҳам оқшом онлари пойдевор қўйилди. Бугун йилнинг ютуғи ва камчиликлари ҳақида сарҳисоти қилишнинг аини пайти. Оқшом сабақлари келгуси ҳафта йилнинг бугунгидан ҳам бўлмасликка даъват этаверсин.

Дилбар МАҲМУДОВА,
Фарғона вилояти.

ТАДБИРКОР ТЕМИР ЙЎЛЧИ

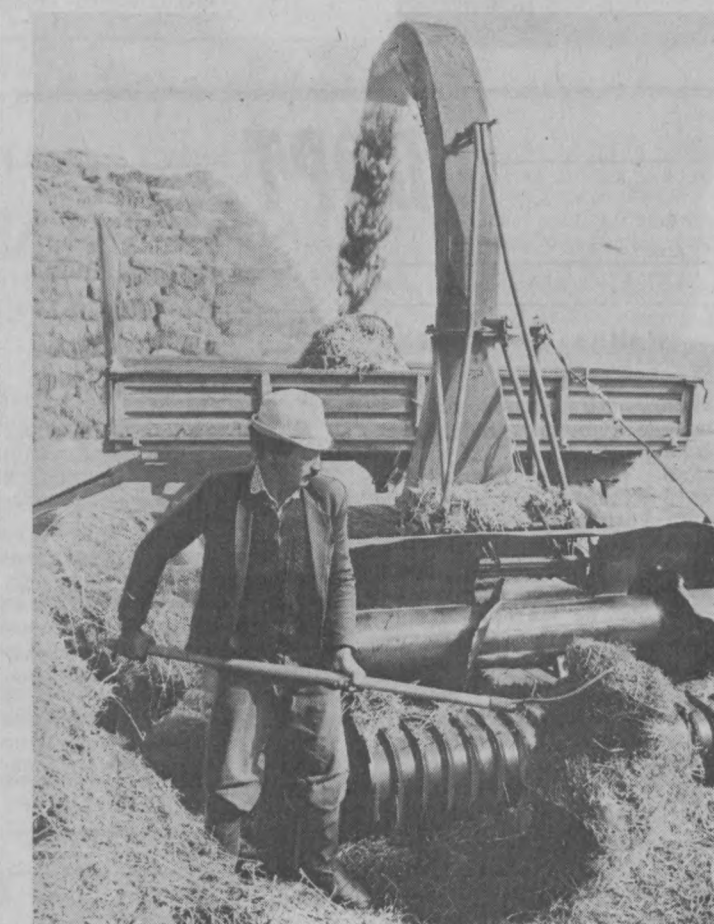
— Вақтни қадрламайдиган киши диспетчер бўла олмайдми, — дейди Марғилон темир йўл станциясининг ходими А. Аҳмедов. — Негаки, темир йўл ишини бир меъёрга юргизиш учун хар дақиқа қадрини билмоқ керак.

Дарҳақиқат, тадбиркор диспетчернинг ўзи бу ҳислатга эга. У 16 йилдан бунга, мири йўл соҳасида хизмат қилади. Муҳими, ваифасига масъулият билан ёндашади.

Диспетчернинг бурчи кўпоқ состав тузиш ва уларни

Хўш, ваъдабозлар ким дерсиз? Эшитинг. Коммунистик райони, «Политотдел» колхозни, шу ҳужаликнинг Кавардон участкаси бошлиқлари «мана-ман» деган «сеҳрлар»нинг ҳам қўйиндан кириб, енгидан чиқишади. Ваъдабозликда шундай бой тажриба тўплаганки, қоп-қоп қуруқ вадалардан нақ бир қишлоқ харобага айланиб бораёттир...

Раҳбарлик келиб кетаверди. Аммо кавардонликларнинг дарадига ҳеч қим қулоқ тутмади. Аксинча, у қўлдан-қўлга, колхоздан-колхозга ўтавериб «озиб-ўзиб» кетди. Муаммолар бир дарё бўлиб қолмади. Аввалига «1-Май», кейин «Меҳнат-Бирлик», сўнгра «III-Интернационал» колхозлари унинг бор «ёғи»ни сўриб олишди. Олинга олишди-ю, қарс-бир қўлдан чиқаверди. Ҳеч қим колхозчиларнинг маданий-маиший шароитлари билан қизиқмади. Ва ниҳоят, қишлоқ участка сифатида «Политотдел» деган бой колхозга қўшиб берилди. Бундан кавардонликларнинг оғзи қулоғига етиб, мой ва чағи бос...

● Қашқадарё вилояти. Муборак районидagi «Муборак» давлат наслчилик заводи қорақўлчилари кейинги пайтларда муваффақиятларни кўпайтиришмоқдалар. Бу ерда «Муборак» тилидаги қорақўллар етиштирилади. Ҳўжалик чорвадорлари аини пайтда қишлоқни намунали ўтказишга ҳаракат қи-

ХУШҲАБАРЛАР

● Ҳазорасп йиғирув фабрикасининг турар жой шаҳарчаси комплекск тарзда қуриле бошлади. Уйлар ёнида болалар боғчаси, 624 ўринлик мактаб қад кўтарди. Бош пудратчи «Хорезмсовхозводстрой» трести жамоаси — қурилиш бўв режисаси қатъий амал қилмоқда. Йил охирига бориб, қурувчилар фабрика меҳнаткашлари учун яна битта 24 хонадонли уй ва озиқ-овқат дўконини қуриб битказадилар.

● Дўконларда лимонад, минерал сув ва бошқа чанқовбосди ичимликларнинг етишмаслиги — шийа идишларнинг ниҳоятда етишмай турганлиги натижасидир. Бу муаммони ҳал қилиш учун Чирчиқ шаҳар савдо қорхонаси тўғривдунги микрорайонларнинг ўзиде аҳолидан бўш ишларни қабул қилишни уюштирди. Олдиндан келишилган вақтда чирчиқликларнинг уйлари ёнига юк машиналари келади. Идишлар маҳсул пунктлардаги нархлар билан қабул қилинади. Дестлабки тажриба шийа идишлар топшириш анча кўпайишларини кўрсатди.

● Вилоят марказидаги Сиеб райони «Меҳр-муруват ва саломатлик» хайрия жамағармаси Самарқанддаги уруш ва меҳнат нагиронлари уйига 80 та музлатгич сова қилди. Энди қариялар яшаётган барча хоналар музлатгичлар билан таъминланди. Бундай хайрият ишини Сиеб жамағармаси биринчи марта қилётгани йўқ. Илгари улар болалар уйларига қийим-кечак беришган, болалар учун қизқарил саёҳатлар уюштиришган эди.

● 748-қурилиш-монтаж поезди жамоаси ҳар бири икки оналга мўлжалланган коттеждар кура бошлади. Бу уйлар Кўнғирот темирйўлчилари учун мўлжалланган. Маҳаллий маъмурлар уларга катта ер участкаси ажратиб бердилар. Шу тўғрйли қурувчилар билан тузилган шартномага биноан бу ерда илгаригиға ўхшаш икки қаватли уйлар эмас, балки томорча участкаси ҳам бўлган коттеждар қуришга қарар қилиди. Келаси йил баҳорда бу уйларга темирйўлчиларнинг йиғиридан зиёд оиласи қўйиб қиради. Тўқсончинин йилларнинг ўртапарига бориб эса, бу ерда уй-жой муаммоларини тўла ҳал этиш мўлжалланган.

Т. ТОШЕВ.

ЎЗТАГ.

ИНДЕКС 64583.